

[Albrechtsen]

Denne forespørgselsdebat, som SF og VS har rejst, drejer sig umiddelbart om det, man kunne kalde Danmarks atomsuverænitet, dvs. den danske stats, det danske folketings, ret til suverænt at afgøre, for det første om der nogen sinde skal atomvåben på dansk territorium, og for det andet spørgsmålet om den eventuelle brug af sådanne våben på eller fra dansk område, hvis de imod forespørgernes vilje nogen sinde skulle blive stationeret her i landet.

Vi har valgt at koncentrere forespørgslen om dette sidste spørgsmål, men hele denne sag må naturligvis ses i sammenhæng med det faktum, at den bedste måde, hvorpå man kan sikre, at a-våben aldrig bruges i Danmark, naturligvis vil være at sikre Danmarks atomvåbenfrihed i såvel freds- som krise- og krigstid.

Problemet er, at så længe dette ikke fuldt ud er sikret, må vi desværre også beskæftige os med den mulighed, at atomvåben, placeret i Danmark, tages i brug. Derfor stiller vi spørgsmålet: hvem bestemmer i den situation, om disse atomvåben skal affyres? Kan folketinget altid hindre brugen af de allieredes atomvåben på eller fra dansk område? Kan folketinget altid hindre, at chefen for det dansk-nordtyske NATO-forsvar bruger sine atomvåben?

Bruges bare et af disse våben, er det ensbetydende med katastrofen, og et flertal her i folketinget har klart afvist tanken om at bygge et forsvar på muligheden for førstebrug af atomvåben. Derfor må det selvfølgelig være en helt indlysende første opgave at sikre, at førstebrug af atomvåben ikke kan ske fra dansk område eller efter ordre fra enhedskommandoen.

Vi vil faktisk i dag insistere på at få et både fuldstændig klart og også veldokumenteret svar på disse spørgsmål fra forsvarsministeren. Vi har jo netop måttet stille denne forespørgsel, fordi vi til dato ikke har kunnet få klare svar på disse spørgsmål, ja, ministeren har endog i et svar til mig hævdet, at tanken om, at der overhovedet her skulle være et problem, må bero på en misforståelse, som det udtrykkes, uden at det dog på mindste måde forklares, hvori misforståelsen skulle bestå. Jeg går ud fra, at forklaringen kommer i dag, og jeg går ud fra, at ministeren i dag vil gå konkret ind i sagens indhold,

hvilket ministeren hidtil omhyggeligt har undgået.

Som sagt vil den allerbedste måde at sikre Danmarks atomsuverænitet på være at sikre Danmarks atomvåbenfrihed under alle forhold. Derfor mener jeg også, det er uundgåeligt, at denne debat må komme til at berøre de mere overordnede spørgsmål, herunder ikke mindst spørgsmålet om en nordisk atomvåbenfri zone. En sådan zone vil jo, så snart den er etableret, være et helt afgørende skridt netop også til sikring af fuldstændig dansk atomsuverænitet. Derfor håber både SF og VS, at dagens debat også på dette punkt vil føre til konkrete fremskridt.

Besvarelse

Forsvarsministeren (Engell):

Forespørgerne har denne gang i deres ihærdige interesse for NATO-samarbejdet rettet opmærksomheden mod de konsultationsprocedurer, som gælder for den eventuelle brug af atomvåben. Hvilken indflydelse har Danmark på anvendelsen af atomvåben på eller fra dansk territorium efter først at have givet tilladelse til deres tilførsel i en krise- eller krigssituation, og hvilken indflydelse har Danmark på Baltaps brug af atomvåben?

Da de omhandlede konsultationsprocedurer er klassificeret efter NATOs regler, er det naturligvis svært i detaljer at redegøre for dem her i folketinget. Jeg har tidligere besvaret et spørgsmål, som ligner det, der er indeholdt i forespørgslen, her i folketinget, spørgsmål nr. S 462, og derfor kunne det være fristende for mig i dag alene at henvise til det svar, jeg gav, altså sige, at skiftende danske regeringer har fundet danske konstitutionelle rettigheder og forpligtelser fuldt ud tilgodeset ved NATOs gældende konsultationsprocedurer, der jo daterer sig fra slutningen af 1960'erne.

Jeg kunne så føje til, at disse procedurer i forbindelse med vedtagelsen i NATO blev indgående drøftet i det udenrigspolitiske nævn, og i øvrigt erindre om, at NATO som bekendt er en defensiv alliance, der aldrig vil være den første til at gribe til våben.

For NATO er atomvåbnene nødvendige som afskrækkelse mod angreb. De vil ikke blive anvendt af NATO på linje med de konventionelle våben, de politiske våben, men